

Asia: VN/506/2021

Hallituksen esitys laiksi energiaintensiivisten yritysten sähköistämistuesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kemianteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi energiaintensiivisten yritysten sähköistämistuesta.

Yleistä

Sähköistämisen tuki on tervetullut jatko päästökauppakompensaatiolle kansainvälisessä kilpailukyvyssä kamppailevalle teollisuudelle, jonka tavoitteena on uudistua voimakkaasti hiilineutraalisuustiekarttojen viitoittamaa tietä pitkin. Sähköistyminen on yksi tärkeimpiä keinoja saavuttaa Kemianteollisuuden hiilineutraalisuustavoite vuodelle 2045, joten kemianteollisuudessa nähdään positiivisena hallituksen tahtotila edistää sähköistymistä ja ottaa käyttöön sitä tukevia mekanismeja.

Tuen tarve ja laajuus

Kemianteollisuuden mielestä on hyvä, että lakiluonnoksen perusteluissa sivulla 16 on tunnistettu kemianteollisuuden hiilineutraalisuustavoitteen kannalta keskeinen teknologien muutos sähköistyminen, joka on tavoitteen saavuttamisen kannalta keskeisessä roolissa.

Lakiesityksen mukaan sähköistämisen tuki ei tulisi kattamaan, kuin vain osan kemianteollisuuden yrityksistä valtioneuvoston alatoimialalistauksen vuoksi. Kemianteollisuus katsoo, että hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisen kannalta on tärkeää tarkistaa sallittujen toimialojen listaa EU:n tasolla ja hakea sen lisäksi komissiolta poikkeuslupaa sähköistämisen tuen myöntämiseksi tasapuolisesti kaikille toimialan energiaintensiivisille yrityksille kansallisesti

Kemianteollisuuden tarve sähköistymisen tuelle pitäisi olla selkeästi päättäjien tiedossa, joten pyydämme valtiolta tasapuolista kohtelua ja tukea ilmastotiekartan tavoitteiden edistämiseksi.

Lakiluonnoksen perusteluissa oli Sitran hankkeen Enabling cost-efficient electrification -selvityksen ennakkotuloksien havaintoja, joiden mukaan: ”teollisuuden sähköistymisen suurimpia pullonkauloja ovat kannustimien puute investoida uusiin laitteisiin, poltto- ja raaka-aineisiin sekä epävarmuus investointiympäristöstä”

Kemianteollisuuden osalta nykyisellä rajauksella kannustimien puute säilyy edelleen osalla yrityksistä.

Tuen määrä

Sähköistämisen tuki ja sitä edeltänyt päästökauppakompensaatio ovat olleet laajalti käytössä Euroopassa. Suomen aikaisempi tukiohjelma on kuitenkin ollut ainoastaan puolet EU:n sallimasta maksimista. Uusi päästökauppakausi on vasta alkanut, joten muiden maiden tukiohjelmissä on toistaiseksi niukasti yksityiskohtia tiedossa. Ilmeisesti kuitenkin esimerkiksi Saksa olisi jatkamassa 100% tukiohjelmalla.

Suomessa sähköistämisen tuki on tarkoitus asetta vain kolmasosaksi EU:n sallimasta maksimista tilanteessa, jossa päästöoikeuden hinta on kohonnut huomattavasti ja aiheuttaa yhä voimakkaamman kustannusvaikutuksen sähkön hinnassa. Lisäksi esityksessä valtio on rajoittamassa tukiohjelman 150 milj. euron tasolle, vaikka EU:n valtioneuvoston päätöksissä tuki on tarkoituksella sidottu päästöoikeuden hintaan, joka on suoraan verrannollinen sähkön hintaan, tuen tarpeeseen teollisuudessa ja huutokauppatuloihin, eli valtion tukimaksukykyyn.

Kemianteollisuuden mielestä Suomen ei tule rajoittaa sähköistämisen tukea kotikutoisilla kertoimilla tai katoilla. Sähköistämisen tuen tulisi perustua suoraan EU:n valtioneuvoston päätösten laskentakaavoihin ilman Suomikohtaisia rajoittimia.

Tuen kesto

Teollisuudessa tullaan tarvitsemaan massiivisia investointeja kohti hiilineutraaliutta ja sähköistyminen on yksi keskeisistä keinoista. Kemianteollisuuden tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2045 mennessä mikä tulee vaatimaan valtavasti työtä ja investointeja.

Sähköistämisen tuki on kuitenkin rajoitettu loppumaan jo vuonna 2025. Tukiohjelma tulisi asettaa vähintään nykyisen päästökauppakauden loppuun asti vuoteen 2030, minne nykyiset valtiontukisäännötkin ulottuvat. Sähköistyminen ja niihin liittyvät investointitarpeet jatkuvat myös vuoden 2025 ja jopa vuoden 2030 jälkeen.

Ehdollisuudet

Sähköistämisen tuki sisältää ehdollisuuksia energiatehokkuuteen, uusiutuvaan energian käytölle ja kehittämistoimille. Kemianteollisuuden mielestä on huolestuttavaa, että Suomessa kaavillaan kotikutoisesti huomattavasti valtiontukisääntöjen vaatimuksia tiukempia ehdollisuuksia. Valtiontukisääntö toteaa ehdollisuudet selkeästi vaihtoehtoiksi eikä päällekkäisiksi, minkä tulisi olla myös Suomen ehdollisuuksien logiikka.

Kemianteollisuuden mielestä on hyvä, että kehittämistoimi termistä on tiedossa vielä tarkempia määritelmiä sillä nykyisessä muotoilussa ne jäävät osin epäselväksi. On tärkeää, että kehittämistoimen tulkinta kattaa mahdollisimman hyvin tosielämän yritystoiminnan kehittämistoimet, kuten esimerkiksi tutkimushankkeet ja projektit, erilaisia selvitystöitä, joita tarvitaan hankkeiden ja mahdollisten hankkeiden taustalla, järjestelmähankkeet ja softaparannukset, sekä perinteisemmät investointiprojektit aina uniikkeihin ja erillisiin pilottihankkeisiin.

Tikka Tuomas
Kemianteollisuus ry